

בדרכו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

בדרכו נלך

שביבי הוד בדרכו הגדולה, כפי שנכתב ע"י הגאון ר' אליהו כהן - באדיבות מכון גם אני אודך

זהירות הלשון בכבוד חכמים

אחוק בזה שוב מה שכבר כתבנו ת"ל משמו בס' מעשה חמד, שכאשר חזרתי בפניו פעם על חידוש בהלכה משמו של הבוטשאטשער ז"ל, תיקן את לשוני ואמר הגאון מבוטשאטש ז"ל - ת"ח הנוחין זה לזה בהלכה.

סגולה לחינוך הבנים

מקום אתי לחקוק בזה שזכיתי לשמוע הימנו אבלח"ט בשני הזדמנויות, כשבקשתי ברכה להצלחה בחינוך הבנים, השיבני בשני הפעמים (בהפרש של כמה שנים) באותו מטבע לשון, שהגה"צ רבי רפאל ברוך טולידאנו ז"ל עלה פעם לכולל חזו"א ואמר בלה"ק בזה"ל: **כך מקובלני מאבותי כל הדואג לבניו של מקום, המקום דואג לבניו עכ"ל.**

יצויין שכאשר חזרתי על הדברים באיזו שמחה, אמר לי ת"ח מקהילות מרוקו, שאצל הצי' רר"ב ז"ל אבותי היינו חמישים דורות של רבנים ע"כ.

גם ידוע שזכה לכך בעצמו שהעמיד דור של גדולי תורה ויראה, כמה ראשי ישיבות ומרביצי תורה נודעים מיוצאי חלציו, ואמרו שאחר מטת רעינתו הרבנית ע"ה שנסתלקה שנים רבות לאחריו, הלכו ארבע מאות צאצאיה כ"י.

קריאת שם לנימול

בענין קריאת שם שמעתי מפיו אלח"ט בזה"ל לקרות ע"ש זקיננו זהו כיבוד-אב, לקרות ע"ש צדיק זהו טוב לתינוק עכ"ל. אי"צ לפרש דהעצה לצאת ידי שניהם לקרות ע"ש זקיננו ולכוין גם ע"ש צדיק.

וכך היה מורה ובא רבינו הקה"י ז"ל כשנחוץ לקרות ע"ש מי שהלך בדמי ימיו וחוששין, שכידוע יש שנותנין שם נוסף, אלא שלשיטת החזו"א לא הועילו בכך דאין זה ע"ש אותו שהיה לו רק שם א', והעצה לקרות על שמו ולכוין ע"ש צדיק אחר ששמו כשמו. וכן עשו בביתו שחתנו הגי"ר שאול ברזם שחל"ח בצעירותו והיו קורין על שמו, ומכוונים גם ע"ש נוסף.

ברם, ילה"ע שרבינו ז"ל בעצמו לכאורה לא נהג כן, למרבה הפלא, שהרי קרא לבנו חביבו יצחק שאול, והענין צ"ב דאם הכוונה ע"ש גיסו הגי' רבי שאול ברזם ז"ל, פלא שקראו בשם נוסף, שעד כמה שידוע לי נקראו צאצאי הגי' ר"ש ברזם ז"ל עפ"י הוראת רבינו הסטייפלער ז"ל בשם שאול בלבד כשמכוונים ג"כ ע"ש זקן זקנם הגי' רבי שאול ז"ל מקוברין, והיינו כהוראת החזו"א הנ"ל, והענין צ"ב.

שוב דנתי בזה עם נכדו חביבו ידי"נ הרה"ג גדלי' הלוי הוניגסברג שליט"א, והאירני שרבינו ז"ל סבר שהנפטר בגיל צעיר אין לצאצאיו לחוש מלהקרא על שמו בהיותם מכבדים אותו בכך. אבל אחרים יש להם לחוש, לפיכך צאצאיו שפיר נקראו בשמו בלבד, אבל בנו שאינו צאצא, חשש וקראו בשם נוסף, ולק"מ.

המשיב הרה"ג ר' יוסף זכר מרזני המכון

בעקבות המקרה הנורא שארע לאחרונה בישיבת פוניבז' עם נפילת הס"ת רח"ל.

נביא מעשה שארע בדיוק לפני שלשים שנה בעשרה בטבת תשנ"ג, כאשר לאחי הרב הגאון א.מ. שליט"א נפל התפילין בתפילת שחרית ובאותו זמן היה ידוע דעת מרן רבינו זצוק"ל שמורה לצום בכה"ג ואפי' לבחורים.

וכך באמת סיפר לי ת"ח שליט"א, שג"כ לו היה מעשה כשהוא היה בחור בש"א י"ק ונפל לו תפילין והלך לרבינו זצ"ל ופגשו ברח' רשב"ם בדרכו לכולל, ואמר לו רבינו שיצום - וכיון שהוא עדיין לפני ארוחת בוקר א"כ שימשיך לצום באותו יום.

אך פה במעשה דאחי שיחי' כיון שזה היה עשרה בטבת היה נידון האם הצום עצמו-התענית ציבור יכול לעלות לו ג"כ, ורבינו זצוק"ל עיין כמה דקות בכמה ספרים וכן דפדף בספר שונה הלכות בכמה מקומות, ולבסוף אמר רבינו ז"ל 'כאן (בשונה הלכות) כתוב שיש בזה דעות'.

ואז שאל רבינו זצוק"ל את אחי שיחי' בן כמה הוא והיכן הוא לומד, ואח"כ אמר לו באם תצום זה יפריע לך בלימוד, ואמר לו שבד"כ בתענ"צ לא לומדים בסדר ב', אז אמר לו מרן זצוק"ל א"כ עדיף שתעשה תענית דיבור ושאל את אחי באם אתה יודע מה זה תענית דיבור, ואמר לו: כן, אמר לו מרן זצוק"ל אני אגיד לך מה זה תענית דיבור, יום שכולו מוקדש לתורה, (א.ה.) דהיינו שלא מדברים ע"י כתיבה ורמזים וכד' אלא את כל הזמן שהיו יכולים לדבר בו להקדיש לתורה.

ועוד הוסיף לו רבינו זצוק"ל שיבקש מאבא שיקנה לו קצת כסף ויתן לצדקה, ולאחמ"כ דיבר עמו מרן זצוק"ל דברי מוסר בחשיבות שמירת קדושת התפילין.

וציין לי אחי שיחי' שלמעשה לא זכור לו איזה מוסר אמר מרן זצוק"ל, וכן היכן בשונה הלכות, אך את המעשה והדברים הנ"ל הוא זוכר, וזה מראה כמה חשוב לרשום כל דבר, ועכ"פ ניסינו קצת לברר את הצדדים שהיה פה לדון מתוך תורת מרן זצוק"ל (ואמנם בוודאי שזה רק בתורת הצעת דברים), ונכתוב רק בקצרה ציוני דברים מתוך השיעור שנמסר ביום חמישי לפר' ויחי.

במקורות וביאורים הביאו את דברי המהר"י ברונא בסי' קכ"ז שהוא מקור המנהג ודעתו לדמות בין תענית זה לתענית חלום שמראים לו מן השמים שצריך לשוב בתשובה ולכן אי"צ בזה קבלה וצריך להתענות בו ביום, כמש"כ בגמ' בתענית י"ב לגבי תענית חלום, ויעו"ש בריטב"א. ויעוין עוד בבאר היטב סי' תקע"א סעי' א' ויעוין בחיד"א בשו"ת חיים שאל ח"ב שצורבא מרבנן ותש כח סגי בצדקה.

ורבינו ז"ל הוסיף על דברי המהר"י ברונא דהיה מקום לומר דאף אם אכל כבר יכול לצום באותו יום דעי"ז הוא גומר את היום בתענית, וכדמצינו לגבי תענית חלום סי' רפ"ח ס"ד במי שישן שינת צהרים וחלם חלום רע יתענה מחצי היום עד הלילה אלא דבכה"ג עדיף לדחות את הצום למחר.